

**Françoise
Sagan**

**Nebaigtas
romanas**

baltos lankos

Françoise Sagan

Nebaigtas romanas

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Jonė Ramunytė

baltos lankos

Kresonados terasa, įrėmintą keturių platanų, su šešiais žaliais suolais atrodė didingai. O ir erdvaus pastato kadais turbūt būtų dailaus seno provincijos namo, nors dabar jis nebebuvo nei dailus, nei netgi senas. Neseniai išgražintas bokšteliais, išoriniais laiptais ir balkonais su kaltinės geležies turėklais, jis siejo abu amžius brangiai kainuojančiu prastu skoniu, iškreipusiu saulę, medžius, žvyro pilkumą ir aplinkos žalumą. Trys pilkšvos plokščios pakopos su viduramžių stiliaus turėklais įkūnijo tikrą bjaurasties viršūnę.

Bet dviejų žmonių, sėdinčių abiejuose priešais stovinčio suolo galuose, tai, atrodo, nejaudino. Bjaurumą dažnai paprasčiau stebėti negu grožį, dermę, kurie reikalauja laiko juos pripažinti ir jais gėrėtis. Šiaip ar taip, Liudovikas ir jo žmona Mari Lora atrodė visiškai abejingi tai architektūrinei kakofonijai. Be to, jie nežiūrėjo vienas į kitą, nekreipė dėmesio į savo namą, stebėjimo į savo kojas. Kad ir kokie dailūs buvo jų batai, žmonės, nesiteikiantys pakelti akių nei į veidą, nei į supančią aplinką, atrodo kaip tikri luošiai.

– Tau nešalta?

Mari Lora klausiamai atsigrėžė į vyrą. Dailus veidas su išraiškingomis violetinėmis akimis, kiek manieringa burna ir žavia nosele – ji buvo pavergusi ne vieną vyriškį prieš ištekėdama, beje, gana skubotai, už to tvirto, sveikatingo jaunuolio vardu Liudovikas Kresonas – šiek tiek plevėsos, šiek tiek kvaišelio, dėl kurio tada grūmėsi Šešioliktosios apygardos merginos, paviliotos jo turto ir gero ūpo. Nors aiškiai einantis iš galvos dėl moterų, Liudovikas Kresonas bus ištikimas vyras – tai nekėlė jokių abejonių. Deja, visi jo privalumai, išskyrus pinigus, Mari Loros akyse įkūnijo kone analogiško dydžio trūkumus. Manieringa, neišsilavinusi, bet dėl pakriko madingos lektūros, adaptuotos ir draudžiamos, skaitymo įgijusi parankų jai spindesį, savo aplinkoje ji buvo pelniusi guvaus nūdienio proto reputaciją. Troško valdyti savo, vadinasi, kitų egzistenciją, norėjo „gyventi savo gyvenimą“, kaip pati sakydavo. Tačiau nežinojo, kas tas gyvenimas nei ko pati geidžia, nebent prabangos. Iš tikrųjų troško būti aukštumoje. Kad ir kokia būtų jos papuošalų kaina, kad ir kiek siektų Anri Kresono, Liudoviko tėvo (gerajame gimtajame Turene praminto Sparnuotuoju Grifu), turtas, ji įstengs jais pasipuikuoti.

*

Nėra ko nė aiškinti.

Juk neimsi aiškinti – nes tai akivaizdu, – kodėl senoji gamykla ir senojo namo sienos buvo pavadintos „Kresonada“.

Užtat būtų sudėtingiau, o ir nuobodžiau aiškinti, kaip patys Kresonai susikrovė turtus iš rėžiukų*, avinžirnių ir kitų smulkių daržovių, nūnai eksportuojamų į visus pasaulio kampelius. Ta bodi tema pareikalautų – bent jau iš autoriaus – veikiausiai vaizduotės negu atminties.

– Sušalai? Nori mano megztinio?

Vyro balsas greta Mari Loros, aišku, buvo malonus ir lipšnus, nors vis dėlto pernelyg jau rūpestingas ir opus dėl tokio menko nieko. Beje, jaunoji moteris suplastėjo blakstienom ir nususuko, tuo išreikšdama tarsi kokią subtilią panieką savo vyro megztiniui (į kurį akimirka dėbtelėjo).

– O, ne, ačiū, jau einu vidun, taip paprasčiau. Ir tau reikėtų eiti. Ne metas pasigaut dar ir bronchitą.

Ji pakilo ir ramiau žingsniu patraukė namų link, madin-gais bateliais šiugždendama žvyrą. Netgi kaime, netgi būdama viena Mari Lora demonstravo eleganciją ir *up-to-date***.

Vyras palydėjo ją kupinu susižavėjimo... ir sykiu nepatikiu žvilgsniu.

* *Cresson* (pranc.) – rėžiukas, pikantiško skonio lapinė daržovė; maistui vartojami jauni jos lapeliai.

** *Up-to-date* (angl.) – modernumas, šiuolaikiškumas.

Reikia pasakyti, kad Liudovikas Kresonas ką tik buvo palikęs įvairias sanatorijas, į kurias jį nubloškė eismo nelaimė, tokia katastrofiška ir tokia didžiulė, kad joks gydytojas, jokia mylimoji nebūtų galėję įsivaizduoti, jog jis išgyvens.

Vairuojamas Mari Loros, mažas sportinis automobiliukas, kurį jis buvo padovanojęs jai gimtadienio proga, įsirėžė į stovintį sunkvežimį, ir keleivio vietą suniokojo minėtojo sunkvežimio gabenamos plieno geležtės. Iš tos krūsnies Liudoviko galva buvo išvaduota estetiškai nenukentėjusi, Mari Loros veidui nei kūnui apskritai nieko nenutiko, bet Liudoviko kūnas keliose vietose buvo pervertas. Jis nugrimzdo į komą, ir gydytojai davė jam dieną ar daugiausia dvi palikti šią ašarų pakalnę.

Tačiau plaučiai, pečiai, kaklas, visi tie organai, lyg kokia natūrali tvirtovė, laiduojanti to naivaus vaikinio išorinę ir vidinę sveikatą, pasirodė buklesni ir kovingesni, negu būtų galėjęs įsivaizduoti. Tuo metu, kai jau buvo apmąstomos laidotuvių iškilmės ir muzika, tuo metu, kai Mari Lora ruošė sau santūriai žavingą našlės apdarą (labai paprastą, palydimą pleistro – iš tiesų visai nereikalingo – ant smilkinio), tuo metu, kai Anri Kresonas, įsiutęs, žlugus vienam jo planų, dalino spyrius aplinkui ir plūdo savo darbuotojus, tuo metu, kai jo žmona Sandra, Liudoviko pamotė, demonstravo savo įprastą stulbinamą nuolatos prie patalo prikaustytos ligonės orumą,

jis, Liudovikas, grūmėsi. Ir po savaitės, visuotiniam suglumi-
mui, pabudo iš komos.

Kaip žinoma, kai kuriems gydytojams jų diagnozė svar-
biau negu pacientas. Liudovikas ištvėrė visus tuos įtakingus
medicinos šviesulius, kuriuos Anri Kresonas savo papratimu
atsikvietė iš Paryžiaus ir kitur. Paciento gebėjimas grįžt į šį pa-
saulį juos taip suerzino, kad jo galvoje jie aptiko kažką itin
grėsmingo. Ir to – greta Liudoviko tylėjimo – pakako, kad jie
imtųsi jį stebėti, o paskui įgrūstų į nepaprastai specializuotą
sanatoriją. Jis buvo kvaišinamas, tad atrodė kažin koks apdu-
jęs, o nepriekaištingas tvirtumas ir sveikatingas jo kūnas tik
sustiprino tą įspūdį.

Porą metų Liudovikas, netardamas nė žodžio ir neprieš-
gyniaudamas, keliavo iš klinikos į kliniką, iš vienos psichi-
atrinės ligoninės į kitą, net buvo išsiųstas į Ameriką, tiesiog
pririštas lėktuve. Kas mėnesį šeimynėlė vykdavo jo aplankyti,
žiūrėdavo, kaip jis miega, – ar jam „kvailai šypsodavosi“, kaip
įvardydavo tarpusavy, – ir paskubomis dingdavo. „Negaliu iš-
tverti to reginio“, – aimanavo Mari Lora, net nesistengdama
išspausti kokios dirbtinės ašarėlės – juk niekas automobilyje
nenuvarvindavo jų nė lašelio.

Bet ne, viena išimtis vis dėlto atsirado, kai Mari Loros motina,
žavingoji Fani Kroli, neseniai tapusi našle ir vis dar apraudanti
vyrą, nukako aplankyti žento, kurio šiaip jau niekada neverti-
no. Kaubojiška, toji „viskas puiku!“ Liudoviko pusė erzino ne

vieną, o daugelį jautresnių moterų, nors daugumai iš esmės guvių moterų jis patiko. Taigi ji išvydo tą, kurį vadino plevėsa, tįsantį krėsle pririštais riešais ir kojomis, siaubingai sulysusį ir siaubingai atjaunėjusį, – jis atrodė beginklis ir pažeidžiamas, visiškai nepajėgus atremti visų tų psichotropinių kvaišalų, kuriuos jam nuo ryto iki vakaro varė į venas... ir Fani Kroli apsi-verkė. Ir verkė taip, kad sužadino Anri Kresono smalsumą ir paskatino jį rimtai ir be liudytojų su ja pasikalbėti.

Laimė, tada Anri Kresonas atsitiktinai buvo šnektelėjęs su tos klinikos, turbūt brangiausios Prancūzijoje – ir, žinoma, bergždžiausios, – direktoriumi. Vyriausiasis gydytojas labiau nei bet kada užtikrintu tonu jam pareiškė, kad jo sūnus niekada niekada neatsigausiąs. Bet tas jo įsitikinimas sužadino Anri Kresono abejones ir įniršį – jis, verslo genijus, buvo lygiai toks pat neišmanus jausmų srityje (nepatirdamas jų ar veikiau patyręs tik su pirmąja žmona, Liudoviko motina, kuri mirė gimdydama). Tad jis apstulbo, išvydęs tą jauną, elegantišką moterį, kaip žinojo, nepaguodžiamą dėl vyro mirties, liejančią ašaras dėl žento, kurio nemėgo, ir taip įtikinamai jam įrodžiusią, kad metas baigti tą kankynę. Jis grįžo, susitiko su gydytoju ir iško-neveikė jį taip, kad tas nebeįstengė – net tais savo tarifais – iš-laikyti paciento, kurio šeima puoselėja jam tokią panieką.

Po mėnesio Liudovikas sugrįžo į Kresoną, kur visai normaliai atsistoję ant kojų, vieną po kito sumetęs į šiukšlių dėžę savo vaistų buteliukus. Atrodė romus, šiek tiek išsiblaškęs, kiek susirūpinęs ir daug bėgiojo. Tiesą sakant, visą laiką

lakstė po didžiulį parką, laigė kaip vaikas, kuriam gražintos kojos, nors stengėsi vėl nutaisyti lyg ir kokią suaugusiojo miną. Nebuvo nė kalbos – beje, tokios kalbos niekada nebuvo – versti jį triūsti tėvo įmonėje: šio turto pakaks, net jei sūnus ir nesusiras kokio ganėtinai kuklaus darbelio, kad pateisintų savo gyvenimą įvairiuose Europos kampeliuose (to, iš teisybės, ir troško Mari Lora – su juo ar be jo).

Jo grįžimas šiai buvo tikra katastrofa. Ji buvo žavi našlė, bet vėl tapti „debilo žmona“, kaip ji nevengdavo pareikšti savo artimiausių bičiulių ratelyje (bičiulių, gyvenančių tokį pat itin viešą visuomeninį gyvenimą), buvo visai kas kita. Tad Mari Lora pajuto neapykantą tam vaikinui, kurį iki šiol pakentė ir net trupučiuką mylėjo.

Be to, Liudoviko polėkis, meilė, aistra veikiai ėmė ją erzinti. Nes Liudovikas aistringai mėgo moteris ir romantiškai dievino meilę – galbūt vienintelį meną, kurį buvo įvaldęs, meistriškai ir dėmesingai. Aistringas ir švelnus, jis buvo nuostabus, ir visos Paryžiaus kekšės (labai gausingos), pažinojusios jį iš anksčiau, vis dar švelniai jį tebemylėjo.